

Motion till riksdagen

1989/90:Sf54

av Kristina Svensson och Magnus Persson (båda s)
med anledning av prop. 1989/90:105 om samordnat
flyktingmottagande och nytt system för ersättning till
kommunerna, m.m.

Propositionen om ändrade statsbidrag för flyktingmottagande ger kommunerna möjligheter till ett mer flexibelt och friare sätt att använda ekonomiska resurser än nuvarande statsbidragssystem gör. Propositionen föreslår vidare att bosättningslän skall ersätta bidrag. Detta är exempel på positiva förändringar i det kommunala flyktingmottagandet.

Det föreslagna systemet inger dock vissa farhågor eftersom det inte tar hänsyn till den regionala obalansen som finns vad gäller arbetsmarknaden. Effektiva insatser för att snabbt få ut flyktingar i arbete och egen försörjning är ett av huvudmålen med förslaget, men förutsättningarna att lyckas med detta varierar naturligtvis beroende på var i landet man bor.

I Värmland är förutsättningarna för ett offensivt integrationsarbete väsentligt sämre än i storstadsregionerna. Visserligen har Värmland till följd av detta också en hög sekundärflyttning, men med tanke på bostadssituationen på de orter där arbetstillfällena finns är det inte alldeles enkelt att bara flytta för att få jobb.

En undersökning av nio Värmlandskommuner som haft flyktingmottagande sedan 1986–1987 visar att av mottagna 614 vuxna flyktingar i arbetsför ålder hade i januari 1990 90 personer stadigvarande eller tillfälligt arbete, 89 personer befann sig i arbetsmarknadsutbildning eller särskilt utbildningsprojekt riktat till flyktingar, ca 135 personer hade flyttat och resterande ca 300 personer uppbar socialt bistånd. Till detta kommer barnen som i de undersökta kommunerna uppgår till hela 60 % av mottagna flyktingar. Detta beror med all sannolikhet inte på att Värmlandskommunerna skulle göra särskilt dåliga insatser i flyktingarbetet. Tvärtom finns ett stort engagemang och höga ambitioner hos den personal som arbetar i denna verksamhet. Förklaringarna får i stället sökas i arbetsmarknadssituationen samt i den situation enskilda människor i exil befinner sig.

Flyktingar beskrivs i den offentliga debatten ofta som en resursstark grupp, vars kunskaper och livskraft skall tillvaratas i det svenska samhället. Att besitta resurser innebär dock inte att man skulle sakna behov av stöd i vissa situationer. Att gå i exil innebär en livskris, en möjlighet till utveckling, men också en temporär försvagning av den egna kapaciteten. Traumatiska upplevelser före och under flykten, svåra separationer från nära anhöriga och uppbrott från en känd kulturmiljö innebär en desorientering i tillvaron som måste beaktas i flyktingarbetet. Barn och vuxna reagerar ofta olika och

har olika bearbetningsmöjligheter i dessa situationer, och familjekriser är utomordentligt vanliga i flyktingfamiljer, ofta med tillfälliga eller varaktiga serparationer som följd. Detta begränsar ytterligare den enskildes möjligheter att orientera sig och känna trygghet i det nya samhället. Dessutom uppskattas andelen flyktingar som på grund av tortyr eller liknande upplevelser kräver särskilda rehabiliteringsinsatser till ca 25 %.

Flyktingarna utgör en värdefull resurs, men en resurskrävande sådan, och det vore lika destruktivt för verksamheten att överbetona arbetskraftsaspekten som det är att underskatta dessa människors kapacitet.

Propositionen föreslår att det nya schablonbidraget fastställs till 115 000 kr. för vuxen och 70 000 för barn. Detta engångsbelopp skall ersätta:

- tidigare schablonbidrag för kommunens merkostnader
- ersättning för utgivet socialt bistånd under tillståndsåret samt maximalt ytterligare 3 år
- särskilt bidrag som tidigare kunnat sökas separat för olika former av utvecklingsarbete, samarbetsprojekt m.m. samt
- bidrag till kostnader för genomgångsbostäder.

Att basera en generalschablon på genomsnittliga beräkningar av kostnader i hela riket kan vara ogynnsamt för glesbygdskommuner och kommuner drabbade av arbetslöshet. Risken är uppenbar att farhågor om ökade kommunala kostnader verkar hämmande på dessa kommuners benägenhet till fortsatt flyktingmottagande. Detta vore naturligtvis mycket allvarliga konsekvenser för svenskt flyktingmottagande.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regionala obalanser beaktas vid utformandet av nytt statsbidrag för flyktingmottagandet.

Stockholm den 15 mars 1990

Kristina Svensson (s)

Magnus Persson (s)